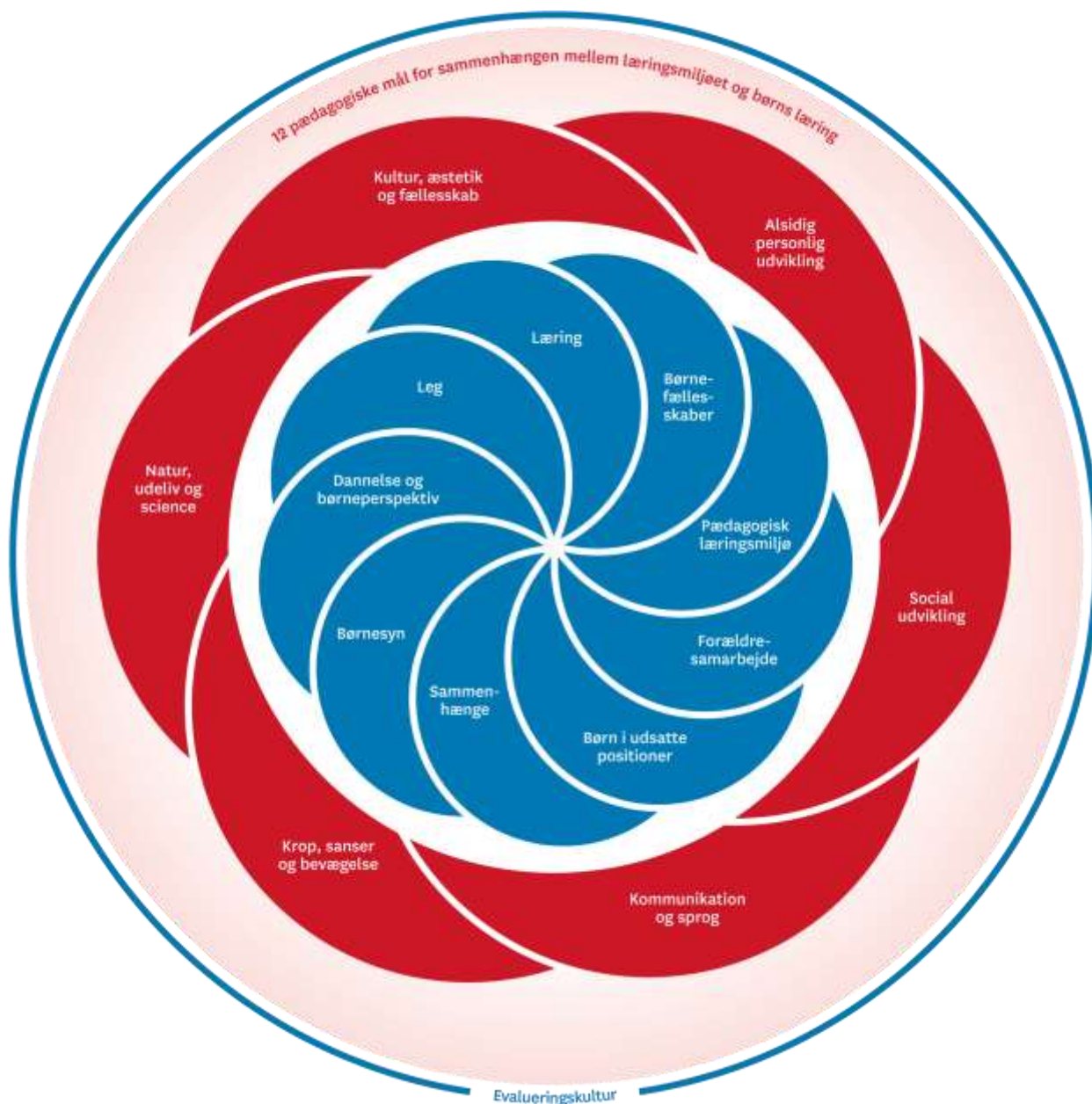

Pædagogisk læreplan for Vilsund Børnehus 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vi har Danmarks smukkeste beliggende Børnehus. Vores legeplads er en stor naturgrund der grænser lige ned til Limfjorden, her er masser af plads og muligheder for oplevelser, fysiske og sanselige udfoldelser. Hele legepladsen er indhegnet, men vi har låger så vi kan bruge fjorden som det "tredje" rum.

Vilsund Børnehus er en integreret 0-6 års institution. Vi har en vuggestuedel og en børnehavedel, hvor vi samarbejder på tværs i forhold til vores pædagogiske virke.

Børnehuset er indrettet i en oprindelig privat villa, som i 1995 blev opkøbt af Thisted kommune og bygget om til børnehave for 3-6-årige. I 2012 blev afdelingen for de 0-2-årige koblet på.

I Vilsund Børnehus er målet at børn, forældre og personale oplever omsorg, tryghed, fællesskab og faglighed, for på denne måde at skabe de bedste rammer for trivsel, læring og udvikling.

Vi ønsker at være en institution, der bruger vores naturlige omgivelser, hvor børnene kan opleve naturen som et rum for leg, fantasi, udforskning, læring og udvikle interesse og respekt for natur og miljø.

Vi er som institution medlem af Friluftsrådets "Grønne spirer" certificering.

Vi arbejder ud fra en anerkendende pædagogik, hvor vi lægger vægt på, at børn og voksne skal føle sig set, hørt, forstået og taget alvorligt.

Vores pædagogik har fokus på:

- At sikre børnene anerkendes og respekteres som de personer de er, og at de oplever at høre til.
- At børnene oplever tryghed og tillid i deres relationer til voksne og andre børn.
- At børnene inddrages og opmuntres til at være aktive deltagere i fællesskabet.
- At de lærer at samarbejde med andre og deltage i de demokratiske beslutningsprocesser.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Vilsund Børnehus er vi pædagogisk optaget af, at barnesynet er defineret som:

- Barnet mødes anerkendende
- Barnet har værdi i sig selv
- Barnet har ret til forskellighed, og udvikling i eget tempo
- Vi vægter at der er tid og ro til at være barn
- Barnet skal opleve tryghed, tillid, nærvær og omsorg for at det kan udvikle sig
- Barnet skal føle sig forstået og have en demokratisk stemme

Vi understøtter det enkelte barns læreproces med udgangspunkt i det barn allerede kan.

Vi understøtter det ved at følge barnets spor, hvor vi tager udgangspunkt i det der optager barnet, det er med til at barnet føler sig set og værdsat.

Børnesyn – ressourceorienteret tilgang

Børn har som udgangspunkt altid positive intentioner. Det pædagogiske personale er undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets intentioner og behov og tilgår altid barnet ud fra et ressourceorienteret perspektiv. Det pædagogiske personale har ansvar for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer der bidrager til læring, udvikling og dannelse.

Vi arbejder fx med børnesynet i forhold til børn, der har en del negative kontakter i løbet af dagen, i de tilfælde samarbejder det pædagogiske personale om tilretning af den pædagogiske praksis i forhold til at styrke barnet i at få flere positive kontakter og relationer til de øvrige børn.

Vi arbejder også med børnesynet i den børneinitierede leg hvor det pædagogiske personale hjælper børnene med at sætte ord på det andet barns intentioner i en empatisk og positiv tone.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Ved formiddagssamling sidder den yngste børnegruppe og er i gang med sangkufferten. Sangkufferten er en kuffert, hvor der er forskellige ting i, som hver repræsenterer en sang. Hvert barn skal på skift vælge en ting i kufferten og så synger vi den sang, som hører til. Her øver vi bl.a. turtagning.

En dreng på 1 år og 5 måneder har valgt gravkøen i kufferten og vi synger sangen "Gravkøen kommer". Når sangen er slut, siger pædagogen, at drengen skal putte gravkøen i kufferten igen og sende den videre til det næste barn. Drengen holder godt fast i gravkøen og vil ikke putte den ned i kufferten. Han bliver sur og skubber kufferten ned på gulvet sammen med gravkøen. Pædagogen anerkender drengen ved at sige: "Du vil gerne beholde gravkøen? - Det kan jeg godt forstå". Her holder pædagogen en lille pause og samler kufferten og gravkøen op, hvorefter hun siger: "Nu skal gravkøen sove, kan du putte den ned i kufferten? Pædagogen hjælper drengen med det og tæller til fem, hvorefter de sammen giver kufferten et lille skub hen til det næste barn. Pædagogen siger: "Jaaahh, det var fint og klapper". Drengen smiler og ser spændt på hvilken ting, det andet barn mon vælger.

Her ses en anerkendende relation mellem pædagogen og drengen, hvor pædagogen ser og forstår barnet.

Praksiseksempel fra børnehaven:

En gruppe piger leger hundetræning, de har en hundesnor som hunden skal have på efter træning. En dreng støder til og siger "jeg vil have hundesnoren", pigerne siger "nej". Drengen begynder at skrigende at han vil have hundesnoren, pædagogen der er med i legen, tager drengen på skødet og siger "nå du vil gerne have hundesnoren men den leger pigerne lige med, vi kan spørge om du må få den når de er færdige" drengen svarer "de bliver aldrig færdig med den". Drengen finder ro hos pædagogen og kort tid efter kommer en af pigerne og afleverer hundesnoren til drengen, hvorpå han smiler og siger "se der fik jeg den" pædagogen svarer med et smil "ja nu fik du hundesnoren".

Dannelse og børneperspektiv

Barnets perspektiv skal inddrages og barnet skal opleve, at det har en reel indflydelse uanset baggrund, køn alder og kultur. Det pædagogiske læringsforløb skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Det er ved at være frokosttid i vuggestuen, og inden da skal børnene have skiftet ble. En dreng er netop i gang og fuld optaget af en leg med en lastbil. Han vil ikke skiftes nu. Pædagogen vælger at skifte nogle af de andre børn først, og lade drengen lege. Samtidig siger pædagogen til drengen, at han skal have skiftet bleen, når de andre børn har fået skiftet deres ble. Da det

bliver drengens tur, er han godt i gang med sin leg, og er stadig ikke glad for at blive forstyrret. Pædagogen ser det ud fra drengens perspektiv og inddrager lastbillegen, ved at sige til drengen, om ikke lastbilen skal have noget benzin på. Det er drengen med på og han tager lastbilen med op til puslerummet, og så får lastbilen benzin på, mens drengen får skiftet sin ble. Og så er drengen klar til frokost bagefter.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Der skal være fest i børnehuset og børnene skal være med til at bestemme hvad de skal have og spise til middagsmad. Først bliver børnene spurgt hvad de godt kan lide at spise, deres forslag bliver skrevet ned. Herefter bliver der printet billeder ud af de 3 ting børnene har valgt. Hvert barn får et stykke papir, det er deres stemmeseddel. Børnene går på skift ud til pædagogen og lægger deres stemmeseddel på det billede af den mad de godt kunne tænke sig at spise til festen. Stemmerne tælles sammen og der blev hængt et billede op, som viste hvor mange der havde stemt på de enkelte retter, både barnets navn og det antal der havde stemt, var skrevet på ved alle billederne, så de kunne se hvilken ret der havde fået flest stemmer.

Leg

Legen er en gennemgående del af barnets udvikling og en væsentlig forudsætning for børns trivsel og dannelse. Legen fremmer bl.a. børnenes fantasi nysgerrighed, sociale kompetencer og selvværd. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte muligheden for at børnene kan indgå i positive legerelationer med jævnaldrende og på tværs af alder. Det fysiske legemiljø er i høj grad med til at stimulere udviklende lege og der indrettes med spændende ting og materialer der taler til børns lyst til at udforske og fordybe sig.

Vi arbejder med legen både spontan og planlagt i vuggestuen og børnehaven, det pædagogiske personale indgår i legerelationer med en mindre gruppe af børn. Det pædagogiske personales rolle er at støtte, guide og rammesætte legen, så den bliver varieret, fantasifuld og fordybet. Desuden holder det pædagogiske personale fokus på, at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Vi arbejder også med fokus på at give plads til børneinitierede leg. Det pædagogiske personales rolle er at støtte, guide og observerer på afstand om legefællesskaber udvikler sig hensigtsmæssigt for de deltagende børns trivsel.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

En dreng og en pige i vuggestuen leger med dukker. Pigen kommer hen til pædagogen med dukken og peger på en plet på dukken. Pædagogen spørger pigen: " Er dukken beskidt?" "Ja, dukken vaskes", siger pigen. Pædagogen finder baljer og små svampe, så dukken kan komme i bad og vaskes. Hurtigt kommer der flere børn til og snart er alle dukkerne beskidte og skal i bad. Pædagogen snakker med børnene om de forskellige kropsdele på dukken og pigen siger, at dukken også skal have vasket hår. Herefter får de en snak om, når børnene selv er i bad, og at det gør ondt at få sæbe i øjnene.

Børnene er længe optaget af legen, og den ender med, at alle børnene får en klud som håndklæde, så de kan tørre dukkerne. Bagefter finder børnene tøj til dukkerne, som pædagogen skal hjælpe med at give på dukkerne.

Her er det to børn, som har en selvorganiseret og spontan leg, hvor pædagogen griber pigens henvendelse og går ind og støtter og guider børnene, så legen bliver varieret og fordybet. Ligeledes kommer der flere børn til og der opstår legefællesskaber iblandt børnene.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Et barn løber frem og tilbage i garderoben, barnet får hurtig flere med. De har det sjovt, de griner og råber højt. Legen udvikler sig, og for nogle af de lidt yngre børn, bliver det for vildt, og de bliver kede af det. De forældre og børn der kommer i garderoben, giver udtryk for at de er vilde og at de skal stoppe. Pædagogen rammesætter den vilde leg, og spørger om de vil med på "Løvejagt" Løvejagt er en fællesleg hvor børnene både skal vente på hinanden og samtidig bevæge sig i både roligt og vildt tempo. Her er det pædagogen der går forrest og rammesætter legen, samtidig med at hun anerkender at børnene gerne vil være vilde og larme. Løvejagten går gennem hele børnehaven, og flytter fokus fra det sted hvor børnene skal tage afsked med deres forældre på en god og tryk måde. På et tidspunkt er 15 børn med på løvejagt. Efterfølgende snakker vi om der er noget andet vi kan jage, og hvordan man ellers kan lege en vild leg.

Læring

Læring er en livslang proces, hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder. Barnet lærer ved sin egen aktive og eksperimenterende deltagelse, hvor der er plads til selvbestemmelse. Relationen mellem barnet og den voksne er afgørende for kvalitet af den læring barnet tilegner sig. Børn lærer med krop sanser og gennem sociale interaktioner i relation og handling. Det pædagogiske læringsmiljø skal fremme et trygt inddragende og alsidigt miljø, hvor barnet kan udvikle sin nysgerrighed samt lysten til at lære og opleve mere.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Et af de yngste børn i vuggestuen skal have skiftet ble. Hun har i længere tid selv kravlet op ad trappestigen til puslebordet, men har ikke villet kravle ned. En dag prøver pædagogen igen at motivere pigen til det. I starten er pigen skeptisk, men med støtte fra pædagogen begynder pigen forsigtigt at kravle baglæns ned af stigen. Pædagogen opmuntrer undervejs, afventer og hjælper hende trygt ned af stigen. Da pigen er kommet helt ned, roser pædagogen pigen ved at smile og udvise begejstring. De efterfølgende gange, hvor pigen skal have skiftet ble, støttes pigen igen til selv at kravle ned af stigen. Fra gang til gang bliver pigen mere og mere tryk ved det, og hun stråler nu af begejstring bagefter.

Pigen er her blevet udfordret med hjælp fra pædagogen. Fra at kunne noget med hjælp, kan hun nu det selv.

Praksiseksempel fra børnehaven:

En pige kommer smilende imod pædagogen. Hun er lige blevet afleveret, og har sagt farvel til sine forældre. Hun har mælkekartoner, små paprør og låg fra juicekartoner med. Der bliver hurtigt samlet en flok børn der virker optaget af hvad pigen har med i posen. Børnene begynder at kaste materialerne op i luften de griner og har det sjovt, hvilke får pigen til at blive ked af det, og giver udtryk for at de andre børn vil ødelægge det hun har med. Pædagogen spørger om børnene om de vil være med til at lave noget i vores kreative hjørne. Pigen virker skeptisk og siger at hun ikke vil bruge det hun har med, det er hendes. Pædagogen siger det også er okay, og at børnehaven har materialer børnene kan bruge, så vil hun gerne være med. På bordet sættes forskellige materialer. Lim, mælkekartoner, paprør, piberenser, silkepapir mv. Mens pædagogen og børnene finder materialer, begynder børnene at snakke om hvilke slags mælk de drikker,

minimælk, letmælk, sødmælk, soyamælk, hvortil pigen siger, hjemme hos mig drikke vi KO mælk. Vi taler om hvor mælken kommer fra, og hvorfor mælken kan hedde noget forskelligt, og hvad der sker med mælken når koen er blevet malket. Vi fandt billeder på internettet om processen fra landbrug til køledisk. Herefter tog pigen hendes materialer op fra posen og gik i gang.

Pædagogen tog initiativ til at begynde, og hurtigt havde børnene selv gjort sig nogle forestillinger om hvad de ville lave. (kat, robot, rensdyr, mariehøne mm) pædagogen tilbød sin hjælp når børnene bad om det, og ellers fandt børnene yderlige selv materialer fra hylden. Pigen tilbød at de andre også gerne måtte låne hendes låg fra juicekartonerne. De efterfølgende dage har børnene flere materialer med hjemmefra!

I starten hvor børnene kaster med materialerne, giver det en del udfordringerne, og her bruger pædagogen dette pejlemærke til at få sat en positiv læringsaktivitet i gang.

- Her får børnene selv mulighed for at afprøve nye materialer, få udviklet sin fantasi, samt specifikt at få ny viden/læring omkring mælken.

Børnefællesskaber

Alle børn har ret til at føle sig som en del af meningsfulde børnefællesskaber. Det er det pædagogiske personales ansvar at facilitere positivt samspil i børnegruppen, som skal skabe grobund for gensidige og jævnbyrdige relationer mellem børnene. En væsentlig betingelse for at børn kan blive meningsfulde aktører i fællesskaber er, at børnene gør noget sammen. Det pædagogiske læringsmiljø skal bidrage til at sætte rammen for børnenes muligheder og tilgange til at inddrage og udelukke hinanden fra legene og herigennem bliver barnet forbundet med flere fleksible fællesskaber.

Vi arbejder med at styrke børnefællesskabet ved at børnene har faste pladser ved frokostmåltidet. Børnene placeres på baggrund af faglige refleksioner med udgangspunkt i børnegruppens behov og sammensætning.

Vi har ligeledes særlig fokus på børnefællesskaber når årgangene i børnehaven laver aktiviteter sammen, her har det pædagogiske personale mulighed for i mindre grupper at støtte det enkelte barns udfordringer i børnefællesskabet blandt jævnaldrende.

Praksis eksempel fra vuggestuen:

En gruppe vuggestuebørn er på legepladsen. De ældste børn kører på løbicykler. En yngre pige tager også en løbicycle, men kan endnu ikke "løbecycle". Hendes kropssprog fortæller pædagogen, at hun ikke selv kan komme op på cyklen. Pædagogen hjælper hende, og pigen bliver glad. Hun sidder på løbicyklen længe og iagttager de andre børn, som "løbicykler". Her er pigen en del af børnefællesskabet, selvom hun ikke decideret cykler sammen med de andre børn. Efter nogle gange på legepladsen, hvor pigen sidder på løbicyklen, begynder hun at prøve sig frem, og efter kort tid "løbicykler" pigen sammen med de andre børn. Der er plads og rum til, at pigen er med på hendes niveau.

Praksis eksempel fra børnehaven:

Praksis eksempel: En dreng finder en sprogkuffert frem med figurerne til historien om "De 3 bukkebruse". En anden dreng sætter sig, og vil gerne være med. Der bliver uenigheder om fordelingen af rollerne. Disse jævnaldrende drenge har normalvis ikke relationer med hinanden, og den relation der engang imellem er, er konfliktfyldt. Drengen der har fundet sangkufferten frem rejser

sig og vil gå væk. Pædagogen kommer til og tilbyder sin hjælp. Legen udvikler sig, og der kommer et par piger mere til. Drengene fordeler nu rollerne til pigerne, og efterfølgende går drengene i gang med en rolleleg i legekøkkenet, og pigerne bliver budt på kaffe og suppe.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø – læring hele dagen

Begrebet læringsmiljø er sammensat af to ord læring og miljø.

Læring betyder personlighedsudvikling og spiller hovedrollen i barnets aktive udvidelse af dets erfaringer og kompetencer. Miljø er alt der har med barnets omgivelser at gøre, både fysisk, psykisk og sociale påvirkninger.

Læringsmiljøet skal understøtte og drage omsorg for alle børns dannelse, læring, trivsel og udvikling i et fællesskab, hvor alle børn er betydningsfulde. Læringsmiljøet strækker sig over hele dagen og understøtter barnets kropslige, motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring. Når det pædagogiske personale skaber læringsmiljøer, handler det om nærværende voksne det er en forudsætning for barnets læring, trivsel udvikling og dannelse.

Læringsmiljøet er fleksibelt og omskifteligt og understøtter til enhver tid den aktuelle børnegruppe og børnefællesskabs behov.

Vi arbejder fx med fokus på et fleksibelt pædagogisk læringsmiljø ved at undersøge, hvordan vi kan organisere læringsmiljøet så det enkelte barn støttes i at få en betydningsfuld og aktiv plads i børnefællesskabet. Det pædagogiske personale sætter tydelige mål, indsamler dokumentation, evaluerer og ændrer efterfølgende praksis, der fremmer barnets trivsel og udvikling

Praksis i vuggestuen:

Vi ser alle områder i vuggestuen og tidspunkter i dagligdagen som et læringsmiljø og læringsrum:

Aflevering, aktivitet/leg, toiletbesøg/pusletid, samling, garderoben, legepladsen, tur ud af huset, frokost, puttetid, eftermiddagsmad aktivitet/leg og afhentning.

Bl.a. er det at tage tøj og sko på i garderoben for at komme på legepladsen en vigtig læring.

F.eks. starter vi med at børnene selv skal finde/genkende deres rum/tøj, og snakke om hvilke tøj, vi skal have på alt efter vejret. Herefter skal børnene klæde sig på. Vi guider og hjælper børnene i det omfang, de har brug for, og nogle af de ældste børn hjælper de yngste børn. Vi har også nogle gange prøvet at "glemme" at få tøj og sko på, når vi skulle ud, for på den måde at lade børnene selv sanser, at de fryser eller får våde tæer.

Nogle dage vægter vi selvhjulpethed højest og garderoben er vores læringsrum, så turen på legepladsen bliver kort, hvor de andre dage er turen på legepladsen, der er i fokus som vores læringsmiljø.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Det er eftermiddag, og 5 piger på 5 år er på legepladsen. De har fundet et par grantræer som skal blive til en hule. Hulen skal være i et hjørne på legepladsen. Et par af pigerne hiver og trækker og forsøger at få grantræerne slæbt af sted imens de tre andre kigger på. En af pigerne fortæller hvor de skal gå hen med dem, hvortil en af pigerne der slæber siger "så må I hjælpe mig, jeg kan ikke løfte den selv." De tre andre piger tager fat, og de får hurtigt træet på sin rette plads. Her står den sidste pige så, stadig med sit grantræ liggende på jorden. Pædagogen observerer pigen, som nu er alene. Pædagogen skal til at gribe ind i legen, da børnene grinende kommer imod pigen og siger "så så lillesøster nu skal vi nok hjælpe dig". Legen udvikler sig og børnene har nu fordelt rollerne i legen ud fra hvad man gerne vil være. De har en kort snak om, det er okay at der er to mødre. Det finder de ud af at det er. Der bliver fundet skovle, spande mm, som skal med i hulen, "Kom. vi skal lave mad" børnene lister for sig selv igen.

Refleksioner:

Her ser vi en gruppe børn som har tid, ro og rum til at lege på eget initiativ. Her er der ingen voksne der bryder ind, eller former legen, det foregår ene og alene på eget initiativ. De taler sig til rette, og finder selv ud af at løse eventuelle konflikter. Pædagogen troede der ville opstå en konfliktfyldt relation i takt med at de lod den ene pige værre alene, ved grantræet, men her løser børnene det selv, inden pædagogen må bryde ind. I dette tilfælde var det ikke nødvendigt at pædagogen videreudviklede på legen, da de her selv bød ind med mange nye facetter! Fra hulebyggeri til rollefordeling og sidst madlavning.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Det pædagogiske personale og forældre indgår i et forpligtende og respektfuldt samarbejde omkring det enkelte barns udvikling og trivsel. Det pædagogiske personale har en ressourceorienteret og nysgerrig tilgang til kendskabet og samarbejdet med forældrene. De inddrages og informeres om arbejdet med barnets læring, trivsel, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale har i forældresamarbejdet fokus på den gode dialog, gensidig respekt og sammenhængen i barnets liv mellem livet derhjemme og institutionslivet.

Det pædagogiske personale inviterer løbende forældrene til dialog i forhold til hvordan vi bedst støtter barnet og den generelle udvikling. Der afholdes forældresamtaler 3 mdr. efter opstart og herefter samtale en gang årligt. Derudover afholdes der samtaler efter behov.

Vi afholder årligt forældrearrangementer, hvor formålet er at styrke det sociale sammenhold og relationer blandt børn og forældre.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Et nyt barn skal starte i vuggestuen efter at have startet op i et andet dagtilbud, hvor de havde haft en dårlig oplevelse. Vi lytter til mor og hendes bekymringer og anerkender at det er svært. Vi imødekommer hende ved at give hende tid og ro til at pigen kan starte i vuggestuen med mor ved hendes side den første uges tid. Efter det snakker vi med mor om, at hun kan prøve at gå kortvarig (10 min) og herefter længere og længere tid, hvor pigen er alene i vuggestuen. Undervejs tager vi billeder og optager små videosekvenser af pigen, hvor hun er nysgerrig og glad, så mor kan få en oplevelse af, hvordan pigen har det i vuggestuen. Samtidig fortæller vi også mor, når hun har været ked af det.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Vi har på et tidspunkt i børnegruppen fokus på alfabetet. Det har vi for at vække børnenes nysgerrighed omkring ”Literacy” (barnets skriftsproglige kompetence) For at inddrage forældrene i vores arbejde med børnenes sprogudvikling har personalet valgt at hvert barn sammen med sine forældre skal finde genstande svarende til de bogstaver som de har fået ansvaret for, og have det med i børnehaven. Flere forældre fortæller at de bruger bogstavet til at finde mange genstande/dyr mm der starter med bogstavet, og dermed også i hjemmet arbejder med bogstaverne. Det kom sig også til udtryk når det enkelte barn efterfølgende i børnehaven kunne fortælle om andre genstande m.m. der startede med det pågældende bogstav.

Refleksion: Her inddrages forældrene i én pædagogisk planlagt aktivitet. Forældrene informeres samtidig med at de selv skal være aktive medaktører/ medspiller i barnets udvikling, her den sproglige udvikling.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn har krav på at være betydningsfulde i børnefællesskabet. Der hviler en særlig forpligtelse i arbejdet med børn i udsatte positioner. Kvaliteten af relationen og interaktionen mellem barnet og det pædagogiske personale er ekstra betydningsfuldt for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale arbejder med udgangspunkt i barnets ressourcer og deltagelse ved at følge barnet tæt, være understøttende og guide barnet. Der arbejdes med fokus på at barnet inkluderes, oplever mestring og at være en del af meningsfulde børnefællesskaber. De pædagogiske læringsmiljøer omkring barnet tilrettelægges, så barnet kan indgå i det almene børnefællesskab.

Vi arbejder med specifikke og konkrete handleplaner, hvor der evalueres på barnets udvikling og tilpasning af læringsmiljøet omkring det enkelte barn. Vi samarbejder med tværfaglige samarbejdspartnere og PPR både i forhold til sparring, direkte inddragelse og forældrevejledning. Her arbejdes der med øget forældreinddragelse og fokus på det enkelte barn.

Vi arbejder også med at skærme børnene i de rutinepædagogiske aktiviteter fx garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have en særlig aftale om, at barnet går først eller sidst i garderoben for ikke at udsætte barnet for u hensigtsmæssige påvirkninger. Dette vil i de fleste tilfælde også betyde, at der er flere ressourcer til barnet i situationen i forhold til at hjælpe og guide barnet til en positiv oplevelse af en svær situation.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

F.eks. kan et barn efter at have leget med de andre børn og efter gentagende konflikter have brug for en ”pause”. ”Pausen” kan være i barnets barnevogn, som barnet er rigtig glad for. Barnet forbliver iblandt de andre børn, så det stadig kan følge med i børnenes leg og måske også være med i nogle lege og derved stadig være en del af fællesskabet, men samtidig kan barnet få den ro, som det har brug for.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Et barn har svært ved at rumme for mange stimuli, er tilbageholdende, og meget stille i det store fællesskab hvor vi sidder i en rundkreds. Dette barn er med til samling, ved at pædagogen tilbyder at hun gerne vil sidde sammen med barnet, nogle gange lidt udenfor kredsen. Her føler barnet sig ikke ”klemt”, men stadig er med til samling og kan byde ind på lige vilkår med de andre børn. Pædagogen hjælper og holder ham i hånden, hvis det er motoriske lege der laves. Barnet forberedes på dagens samlings aktiviteter. Disse strukturer gør at barnet kan byde ind, og trække sig tilbage, og samtidig være tilstede!

Refleksion: Barnet ved at det altid kan sætte sig lidt tilbage, eller komme tæt på den voksne. Det vil altid kunne byde ind i samlingsstunden på dets præmisser, ligesom de øvrige. Barnet oplever

at de voksne hjælper og guider, dermed vil barnet være en del af et meningsfuldt fællesskab. Ved at pædagogen tager drengen i hånden og hjælper ham, vil relationen mellem dreng og pædagog blive styrket og dermed være med til at drengen fortsat kan indgå i meningsfyldte relationer og dermed fællesskaber.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe)

Fra maj, året før børnene starter i skole, er de kommende skolebørn blandt andet sammen i et læringsmiljø der tager udgangspunkt i, og understøtter barnets trivsel, udvikling og læring frem mod skoleintro start 1 april året efter. Det tager udgangspunkt i, at barnet får positive erfaringer med at deltage i dagtilbuddets fællesskaber, så barnet derigennem får positive forventninger til de sociale fællesskaber på skolen. Læringsmiljøet har bl.a. fokus på at understøtte at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig være vedholdende og kunne indgå i et børnefællesskab, og tage initiativ til at indgå i relationer.

Vi afholder et forældremøde efter sommerferien for at inddrage forældrene, og får en dialog med dem omkring overgangen og hvad det indebærer.

Vi laver en Overnatning for de kommende skolebørn og fællesspisning som afslutning inden skoleintro start.

Vi samarbejder med de skoler børnene skal gå på, primært er det Snedsted Skole og Koldby Skole. Vi har et overleveringsmøde med skolerne hvor forældrene kan deltage ved behov. Med samtykke fra forældrene overleverer pædagogerne oplysninger om barnet, i samtalerne tages der udgangspunkt i barnets ressourcer. Børnene besøger skolerne to gange før skole intro start. Efter skolestart kommer børnene på besøg i børnehaven sammen med deres klassekammerater.

Praksis eksempelt:

På det første besøg på skolen, er vi inde i SFO'en. Vi sidder og spiser formiddags mad, hvor "fri-kvarters klokken" ringer. En dreng ser forskrækket på pædagogen og spørger om hvad det er for

en lyd, hvortil en anden pige når at svare, at det er fordi de store børn har pause, så nu må de gå ud og lege, pigen siger dertil at hun har nemlig en storesøster der går her, så den lyd kender hun godt. Drengen kigger op på pædagogen og siger; jeg blev altså lige lidt bange, hvor til pædagogen beroliger ham og fortæller ham at den ringer flere gange om dagen og både når der er fri-kvarter og igen når det er slut.

Dette viser at det er vigtigt med besøg på skolen, således overgangen bliver lettere og mere genkendelig når børnene starter.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

For at styrke læringsmiljøet arbejdes der sammen med forskellige aktører i lokalsamfundet. Naturområder som søen, fjorden, skoven ved Langbjerggaard, giver mulighed for andre naturoplevelser end det legepladsen kan byde på.

Af kulturtilbud i nærområdet benyttes biblioteket, teateret, biografen, museet, og de omkringliggende skoler.

Biblioteks bussen kommer på besøg hvor børnene har mulighed for at låne en bog med hjem

Vi besøger Thy teater årligt hvor der vises alderssvarende teaterforestillinger.

Vi hjælper til med at holde nærmiljøet rent ved at samle skrald og affald en gang om året.

Årligt får vi tildelt et forløb med en kunstner, hvor børnene får muligheden for mødet med kunsten

Hvert år til Sankt hans laver vi heksen til borgerforeningens Sankt hansbål

Vi er som institution kommet med i projekt ”Foreningsbørnehaven” hvor vi samarbejder med foreninger om at udbyde fritidsaktiviteter for børnene i børnehavetiden. Vi har valgt at det er ældste årgang der skal være med i forløbet. Vi samarbejder med SGIF, om projektet som er ”motorik og bevægelse” det foregår i Hyttefadet en gang i ugen. Her mødes vi med en instruktør der har planlagt aktiviteterne.

Praksiseksempel:

Børnehuset går ofte ture til fjorden, hvor der bl.a. bliver fundet fine muslinger og sten der ofte ender i vandet. Vi fanger krabber eller andre smådyr i fjorden, som kan tages med hjem i børnehuset og undersøges nærmere. Vi er nede og kigge om der er høj eller lavvande hvor vi ligeledes snakker om hvorfor der er forskel. Vi spotter sæler, og ser på skibe. En gang om året i september, hvor der er Limfjorden rundt (træskibssejlad), er der et af skibene hvor besætningen har udklædt

sig som pirater og lever sig ind i rollen. De hopper i vandet og svømmer ind med en skattekiste med godter til børnene, alle børnene og voksne er ligeledes klædt ud som pirater og synger en pirat sang de har øvet på, som bliver sunget når vi kan se pirat skibe komme sejlene.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet indrettes efter den aktuelle børnegruppe og de enkelte børns behov. Der skabes rum for forskellige typer af lege og aktiviteter ude såvel som inde. Materialerne skal være tilgængelige, for at understøtte børnenes kreativitet og selvstændighed. Det pædagogiske personale er tilgængelige der hvor børnene leger.

Børn og forældre skal føle sig mødt af nærværende voksne, som hilser på børnene med øjenkontakt og smil.

Det pædagogiske personale bringer en positiv og tryk stemning i rummet, så det opleves rart.

Børnemiljøet vurderes på baggrund af iagttagelser af børnenes adfærd f.eks. deres brug af rum og materialer, samt følelsesmæssige udtryk.

Praksiseksempel fra børnehaven:

I børnehuset kreative hjørne sidder en gruppe piger og klipper gækkebreve. Pigerne bliver inspireret af de forskellige materialer der er tilgængelig på reolen, og spørger derfor en pædagog om de gerne må få noget farvet papir under deres gækkebreve. Dette svare pædagogen, ja til og det udvikler sig til de både får glimmer, stjerner og tegnet på deres gækkebreve.

Dette eksempel viser hvordan det fysiske læringsmiljø er med til at inspirere pigerne til at udforske de forskellige materialer og give dem muligheden for at fordybe sig i det der optager dem lige nu.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I dagligdagen hjælper vi det enkelte barn til at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Dette kommer eks. til udtryk under samling hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at bestemme hvilken sang der skal synges. Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, indgå i en demokratisk proces, samt mærke sig selv som individ og en del af et større fællesskab.

I løbet af dagen vil børnene møde udfordringer så som at vente på tur, være selvhjulpne med tøj, konflikter og lignende. De voksne motiverer, guider og støtter barnet, så vi på en anerkendende måde viser at vi har troen på at barnet kan mestre det. Med den voksnes positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved selv at kunne klare udfordringen.

Vi er i dialog med forældrene om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen og bringer de øvrige læreplanstemaet i spil i læringsmiljøet for at understøtte hele barnet i dagtilbud så vel som i hjemmet.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Under samling i vuggestuen har vi sangkuffert med forskellige figurer som symboliserer en sang, som børnene kender. Børnene bestemmer på skift hvilken sang der skal synges. Her til samling øves der at hvert barn prøver at være i fokus. Samtidig øver vi turtagning, ved at vente på tur mens de andre vælger sange, samt at acceptere at udsætte egne behov ved at sende kufferten videre til næste barn, selvom man ikke har lyst. Børnene mødes her med en anerkendende tilgang, vi italesætter deres følelser, så de lærer at være i situationen, selvom det kan være svært.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Det er frokosttid og to børn er med den voksne inde for at hjælpe med at dække bord, inden de andre børn kommer ind. De to børn sørger for at alle børn har et glas og en tallerken, samt mad og vand på bordet. Det er de også de to børn der siger værsgo når alle er klar.

Ved dette eksempel giver det børnene en følelse af succes og mestring. Både dem selv og de andre børn oplever, at de bidrager med noget positivt til fællesskabet, hvilket også understøtter deres selvværd.

To drenge klatrer i træer ude på legepladsen, den ene dreng er klatret meget højt op, og kalder på den anden dreng, om ikke han vil prøve at klatre lige så højt op som ham, men han tør ikke helt. Den anden dreng prøver at vise ham hvordan han skal gøre og hvilke grene han kan træde på. De kalder på en voksen, og spørger om den voksne vil være der imens drengen der er lidt usikker prøver at klatre højere op, det vil den voksne gerne. Drengen klatrer en del højere op end han plejer og bliver rigtig stolt og alle skal se det.

Ved dette eksempel udfordrer drengen virkelig han grænser, og han har gåpåmod og styrke til at prøve nye grænser.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

At have en god ven og være en del af et fællesskab medvirker til at skabe trivsel for barnet. Vi hjælper derfor barnet med at udvikle positive strategier til både at indgå i socialt samspil, samt konflikthåndtering. Vi støtter barnet i at udtrykke sig verbalt og nonverbalt samt til at kunne sige fra, når egne grænser overtrædes. Ligeledes taler vi med børnene om forskellighed – herunder at vi tænker og handler forskelligt. Vi har både fokus på de sociale fællesskaber i voksenstyrede aktiviteter i større og mindre grupper samt i den frie leg.

De voksne agerer som rollemodeller i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser i dagligdagen. Herigennem viser vi børnene at have tolerance og forståelse overfor hinanden – også selvom der opstår forskellighed.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Der befinder sig 4 børn i legehuset i sandkassen, 2 store vuggestuebørn og 2 små. De to store bager sandkager, de drysser sukker på, pynter kagerne osv. De yngste kan ikke lave sandkager endnu, men de kan tage en håndfuld sand og kaste på bordet. De yngste ser og forsøger at kopiere

Praksis eksempel fra børnehaven:

I dukkekrogen leger tre børn og en voksen, to piger og en dreng. Den første pige siger til de to andre børn og den voksne om de ikke skal lege far, mor og børn. "jo god ide" siger de andre. Derefter bliver der forhandlet roller, begge piger vil gerne være mor og det er lidt svært at blive enige, men til sidst foreslår drengen, om den ene af pigerne ikke kunne være storesøster, og så kunne hun være mor senere, og der syntes begge piger var en god aftale. Drengen spørger om han må være far, og det må han gerne. Den voksne spørger børnene hvad de syntes hun skal være, og her kom der flere forskellige forslag, hund, baby og lillesøster, men til sidst blev de enige om at den voksne skulle være bedstemor der havde fødselsdag.

Social udvikling: sker som i eksemplet i børnefællesskabet, hvor børnene får erfaringer med deltagelse, at have indflydelse, give plads til hinanden, afprøve forskellige roller samt forhandle og lave aftaler med hinanden.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller, som skaber sammenhæng mellem den verbale og den nonverbale kommunikation. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens mimik, idet det fremmer mulighed for dialog. Barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen ved at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation. Dette foregår i de daglige rutiner, såvel som i sprogarbejdet. I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skriftsprog og understøttende illustrationer. Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der med læreplanstemaet hele dagen i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Der igangsættes aktiviteter der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i at bruge sine sproglige kompetencer. Her er det en forudsætning at barnet øver sig i at lytte og bruge egen stemme. Dette sker i hverdagens leg og dialoger, samt i tilrettelagte aktiviteter såsom dialogisk læsning, sang og sanglege, rim og remser. Et vigtigt element er at barnet øver sig i at sætte ord på egne tanker og oplevelser, så barnet eget perspektiv kommer i spil.

Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældresamtaler, nyhedsbreve, hverdags opslag og konkrete opgaver. I samarbejde giver vi råd og vejledning til forældre i hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. logopæd.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

Vi har en dreng i vuggestuen, som i en periode ikke har udviklet sig så meget sprogligt. Der er i samarbejde med forældrene lavet en sproglig indsats, hvor der skulle mere fokus på at sætte ord på ting og handlinger, samtidig bliver der arbejdet på det samme i hjemmet. Efter få uger oplever vi, at drengen har fået en bedre sprogforståelse, samt flere ord og lyde. Han er blevet bedre klædt på til at være en del af fællesskabet, samt bidrager selv til det, og vi oplever, at han opsøger og leger mere med sine jævnaldrende.

Praksiseksempel fra børnehaven:

En dreng på fire år har fundet en bog i bogreolen. Det er ” *Muldvarpen der ville vide hvem der havde lave lort på dets hoved*” Han sætter sig til bordet og begynder at kigge i bogen. En yngre pige kommer til og spørger drengen om han ikke vil spørge pædagogen om hun kan lave den med ”dyrene”. Drengen begynder nu at ” lege læse” og forstår nok ikke helt hvad pigen mener. Hun gentager, og spørger igen, om han vil spørge pædagogen om hun vil lave den med ”dyrene”, han ” lege-læser” stadig. Da han er færdig kigger han på hende og siger ”jeg ved ikke hvad du mener”. Pædagogen kommer til, tager pigen i hånden og spørger hende hvad hun gerne vil. Hun vil gerne vi finder den med dyrene, og hiver pædagogen i hånden, med hurtig kraft, hen til hylden med kufferterne, peger og siger ”den der.” Pædagogen finder sprogkufferten med bog, legetøjsfigurerne og muldvarpen frem. Derefter går drengen og pigen i gang med at fordele dyrene imellem sig, og flere børn kommer til. Vi taler om dyrenes forskellige lorte, som fremgår af bogen. Drengen vil gerne vide hvordan en rådyrlort ser ud, vi finder det i en ”dyre bog”, og ser derefter på både fugle, ræve og løvers ekskrementer. Nu går vi i gang med at læse bogen, og her spiller børnene rolle teater med legetøjsdyrene, og bruger de sætninger der er tilknyttet historien. Nogle børn skal have hjælp, og andre ikke. Børnene hjælper hinanden i det omfang de kan, og skal vente på tur og give hinanden plads til at spørge. Det gentager sig nogle gange, denne dag, også andre dage, og til sidst har de børn der har haft svært ved at formulere sig, fået øvet sig så meget at de nu kan helt selv.

I dette eksempel føler de sig begge to lyttet til da pædagogen kommer og ” hjælper pigen på vej i hendes kommunikation med drengen” og drengen vil gerne vide mere om andre dyrs ekskrementer. Her får børnene udviklet deres sproglige kompetencer ved hjælp af pædagogens aktive deltagelse i deres kommunikation med hinanden, samt givet dem mulighed for at lære nye sproglige kompetencer ved nye ord, formuleringer samt at ”turde” spille ”teater” med dyrene. De lærer også at vente på tur, da dyrene på skift i bogen ” laver lort” og derfor må barnet vente til det er sit eget dyr der ” laver lort” og skal spørge muldvarpen ” *Er det dig der har lavet lort på mit hoved*” Det er en god øvelse igennem teater at udvikle sine sproglige kompetencer, så barnet senere kan bruge det i andre sammenhænge, eksempelvis at spørge hinanden om noget i en leg.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores læringsmiljø inde som ude giver mulighed for at barnet kan styrke og udfordre sin krop. Uderummet giver barnet stor mulighed for at sanse og bevæge sig. Ved brug af legeplads og naturen omkring os skabes der varieret bevægelsesmuligheder. Vi er opmærksomme på at vores rum og regler ikke sætter begrænsninger for barnet – eks. kan inde lege flyttes ud og gangarealer bruges som motorikbane.

I legen så vel som i aktiviteter er der fokus på at barnet bruger og udforsker sin krop – eks. motorikbane, sanse-lege, yoga. De voksne er kropslige rollemodeller og deltager aktivt i bevægelseslege.

Barnets kropslige læring fremgår gennem leg og brug af kroppen. Krop sanser og bevægelse tænkes derfor ind i alle aktiviteter vi tilbyder børnene at deltage i. Desuden er der i det frie rum rig mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe. Hverdagen tilrettelægges så barnet hele dagen får mange muligheder for at bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den – eks. barnet kravler selv op på en stol, tager selv tøj på.

Når aktiviteter planlægges, er der fokus på motorik såvel som sanser vi bruger eks. inspirationsmateriale

Action kids som er et lege og motionskoncept, der har til formål at motivere børnene til at være mere fysiske.

Vi er i dialog med forældrene om deres barns motoriske udvikling og giver vejledning i hvordan de kan understøtte denne. For børn i udsatte positioner sætter vi i samarbejde med forældrene og fysioterapeut særligt tilrettelagt motorisk forløb i værk eks. massage, træning af basale færdigheder. Fysioterapeuten kommer en gang i måneden på forebyggende besøg, hvor der gives rådgivning og vejledning til forældre og personalet.

Der skabes sammenhæng til lokalområdet ved brug af den nærliggende natur.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

De ældste børn i vuggestuen er på tur til stranden. For at komme ned på stranden skal børnene kravle ned over et stendige. Vi har en pige som førhen var meget utryg og usikker i at kravle ned, samt at gå i terrænet ved stranden med sten og skaller. Gennem hendes udvikling har vi haft en anerkendende tilgang til hende usikkerhed. Bekræftede hende i at det er okay at hun ikke har været tryk ved det, samtidig har vi guidet både fysisk og talt med hende, så hun blev tryk ved situationen. Nu er vi nået dertil, at hun selv kravler op og ned af stendiget i samme fart som de andre børn.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Bakken

Den 4-årige ligger på maven og kigger ind i hullet i bakken. To andre børn venter på, at det bliver deres tur til at kigge. Det ene barn ligger helt op af den 4-årige, det andet barn holder øje nede fra deres fødder, siddende på en "politi-løbecykel" med taske på ryggen og hænderne på styret. Den 4-årige kigger meget koncentreret ind i hullet, og stikker bagefter hele den højre hånd ind og føler godt efter. Hun tager hånden ud, og reder lidt af det lange græs rundt om hullet til side. Hun kigger ind i hullet igen, og så over på mig. Hun ser meget alvorlig ud. "Hvad kigger vi efter?", spørger hun. "Vi kigger efter mosegrise, og på rødderne fra græsset, der hænger ned fra loftet inde i hullet, og så prøver vi at regne ud, hvor gangen fører hen. Kan du mærke, hvilken vej den har gravet?" Hun stikker hånden ind i hullet igen og mærker efter. "Jeg tror, den har gravet den vej", siger hun og peger mod venstre. "Nu vil jeg prøve", siger pigen ved siden af den 4-årige. Den 4-årige giver plads til pigen, og løber op på toppen af bakken. "Vil du se, hvad jeg kan?", råber hun ned til mig. "Ja, jeg kommer nu". De to andre følger med op på bakken. Den 3-årige på løbecyklen har stadig cyklen med, han har egenhændigt trukket den helt op på bakken, og sidder på den igen. Fra hans holdeplads har han frit udsyn og kan se alt, hvad de to piger laver. Den 4-årige har lagt sig på maven og glider langsomt ned af bakken, med hovedet først. Det samme gør den anden pige. Det går lidt langsomt i det høje græs, selvom det ligger fladt langs jorden, og de må bruge både arme og ben for at møver sig ned af bakken. "Prøv at lægge Jer vandret med armene oppe over hovedet, sådan her". Jeg viser hvordan. De prøver igen, helt oppe fra toppen af bakken. Det går bedre. "Av, det stikker", siger pigen og rejser sig op. Hun holder en burre i hånden. "Hvad er det?", spørger hun. "Det er en burre, der er mange af dem i det høje græs, prøv at se". Jeg peger på nogle stykker. "Jeg vil prøve herovre", siger pigen. Hun har fundet et sted med knap så meget græs. Det var straks bedre, og der er ikke noget, der stikker. Den 4-årige råber til pigen: "vi skal også prøve

derovre". De løber begge to over til den del af bakken som i vinters blev brugt som kælkebakke. Der er næsten ikke noget græs tilbage. De triller hurtigt ned af bakken. Den 4-årige triller skævt og lander i siden af rutchebanen. De griner højt begge to, og vil prøve igen. "Jeg vil også prøve", siger den 3-årige og kigger afventende på mig. "Det må du også gerne, jeg skal nok passe på cyklen imens. Skal jeg tage rygsækken også?". "Nej, den skal med", siger han og står af cyklen. Han lader den bumpe ned på jorden lige ved siden af mig. "Ok, så prøv du at trille ned af bakken med rygsækken på". Han er ét stort smil i hele ansigtet. Han prøver at trille ligesom pigerne. Det er svært at trille med armene oppe over hovedet og en taske på ryggen, så turen ned bliver en bumpepetur. Halvvejs nede rejser han sig op, løber op mod toppen af bakken og råber: "igen".

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnene præsenteres for de forskellige lokalområder fx fjorden, søen, skoven. Vi ser naturen som et fantasisted, hvor man kan bruge sin krop. Vi tager ofte på tur ud i naturen med det formål ”bare at være”. Vi har forskellige projekter i årets løb som fx fugle, haletudser, sætter kartofler, sår solsikker.

Vi følger børnenes spor og understøtter deres naturlige nysgerrighed.

Vi har fælles opmærksomhed på uderummet f.eks. krible krable dyr. Vi forsøger at tiltrække nogle dyr på legepladsen hvor vi har lavet et insekt hotel. Vi går på tur, samler affald op og smider i skraldespanden og der tales om affald – vi lærer børnene at have respekt for omgivelserne.

For at børnene kan få en begyndende matematisk opmærksomhed, så måler og vejer vi ting, sammenligner størrelse og vægt. Vi taler om tyngdekraften. Vi tæller og taler om store og små former, vi finder store blade, små pinde osv.

Børnene lærer om genanvendelighed ved at genbruge affald i deres hverdag til kreative og fantasifulde aktiviteter f.eks. genbrug af toiletruller, mælkekartoner og glas

Vi udfordrer børnene på forskellige niveauer tilpasset børnenes udvikling og kompetencer.

Vi samarbejder med forældrene om at understøtte en grundlæggende naturvidenskabelig dannelse af børnene inden for natur udeliv og science.

Naturoplevelser i barndommen dækker alle læreplanstemaerne, her indgår både den følelsesmæssige, den kropslige, den sociale, den kulturelle, den sproglige, og den kognitive dimension.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

I vuggestuen arbejder vi ud fra årstidens skiften. I vinters samlede vi naturmaterialer sammen med børnene udenfor som vi skulle bruge til is uroer. Børnene pyntede en tallerken med naturmaterialerne, hvorefter vi kom vand på tallerkenen. Vi fulgte processen sammen med børnene, hvor vandet frøs til is. Herefter hængte vi uroerne op i træerne på legepladsen. Smukt pyntede is uroerne med grene glimmer osv. på vores legeplads. De glimtede i solen og vi så hvordan de blev mindre og smeltede i takt med at temperaturen steg.

Praksiseksempel fra børnehaven:

Ældste årgang er ved fjorden. En gruppe børn står ved vandkanten og kaster sten i vandet. En dreng får øje på en krabbe og vil gerne have den op. Han siger "Se der er en krabbe, det var der ikke sidste gang vi var ved fjorden" Han prøver at tage den op, flere børn kommer til, den glider ud af hænderne på ham. En pige siger " Du skal tage den ved ryggen ellers bider den" Drengen siger " den er glat."

Pædagogen får hjulpet drengen med at tage krabben op af vandet, og nævner at krabben er en strandkrabbe ligesom der er forskellige slags fugle, som vi snakkede og så på i går. Vi kigger på krabben. I det samme kommer et andet barn med en krabbe, den ser anderledes ud, den er hård konstatere børnene efter at de hver især har mærket på den bløde og hårde skjold. Er det også en strandkrabbe spørger drengen, "ja det er det", bliver vi hurtig enige om, den ligner den anden. Den bevæger sig ikke. Børnene sætter den i vandet får at se om den bevæger sig, den er død. "Ligesom sølvmågen vi så på vejen hertil, udbryder en pige". Pædagogen søger viden via iPad omkring "skjoldet" på krabben, at når krabben bliver født, så fødes de med en blød krop/ skjold, og jo ældre de bliver så bliver skjoldet hård.

"Den skal hurtig i vand igen " konstaterer et barn, så den kan vokse." det er et barn" Pædagogen hjælper børnene med at tælle benene og klørerne. " En pige gad godt det var hende der havde fire ben." Børnene begynder spontan at nævne dyr der har fire ben ligeledes får vi en snak om at vandet nu er ved at være så varm at krabberne fødes og gerne vil være i fjorden, og derfor har vi ikke set krabberne hele vinteren fordi de ikke er i fjorden, grundet at temperaturen er for lav. Børnene mærker på vandet og bliver enige om, at det er varmere nu, end da der var is, sidst vi var ved fjorden.

Refleksioner:

Ved turene til fjorden er målet som oftest at vække børnenes nysgerrighed, udvikle deres sanseapparat, samt at de får konkrete erfaringer med naturen som de kan bruge i andre sammenhænge, og tilegne sig ny viden om naturens forunderligheder. I dette eksempel drager børnene nytte af hinandens erfaringer og læring i og om naturen, samt også får tilegnet sig ny viden om krabben og dets liv fra pædagogens side. De udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen fordi de føler sig set, og lyttet til af pædagogen i deres ageren ved fjorden.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi vægter fællesskabet og samværet, vi øver os i at være sammen i både små og store fællesskaber. Demokrati er i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Til samling drøfter vi fx normer og regler og hvad der optager børnene.

Vi gør meget ud af de forskellige traditioner fx gækkebreve til påske, laver en heks til Sankt Hans-bålet hvor vi synger midsommersangen, til jul får vi besøg af julemanden. Årligt tager vi i teater, vi fejrer børnenes fødselsdage, holder i hånd når vi går tur, holder bedsteforældredage m.m.

Vi bruger måltidet som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i små grupper så der er tid til nærvær og dialog.

Vi har fokus på børnesyn, dannelse og børneperspektivet gennem lege og læringsaktiviteter, der styrker barnets eget udtryk og udfoldelse og deltagelsesmuligheder på egne præmisser.

Vi understøtter børnenes forståelse af fællesskabet ved at arbejde i små og store grupper, hvor fokus på forskelligheder og samarbejde er nøgleord.

Vi inddrager forældrene gennem dokumentation og information samt ved at inddrage dem gennem konkrete opgaver.

Praksiseksempel fra vuggestuen:

I vuggestuen spiser vi i små grupper ved bordene. Vi øver hvis f.eks. hvis vi får "boller i karry" til frokost.

Vi får det serveret i små skåle på hvert bord. Her øves der at børnene selv øser mad op på deres tallerken, samt sender skålen videre, når den ønskede mad er lagt på tallerkenen. Her hjælper de hinanden i det lille fællesskab, så alle selv øser deres mad op.

Praksisfortælling fra børnehaven:

Afslutningsfesten

"Skal jeg vise dig det?", spørger han og stopper halvvejs omme i krea hjørnet. Benene er stadig på vej, overkroppen er drejet mod mig. Han står helt stille, som når musikken bliver afbrudt i stopdans. Han smiler stort, helt op i øjnene og venter på mit svar. "Ja! Jeg vil rigtig gerne se, hvad I har lavet til festen". På ingen tid, er han tilbage igen. Han har hentet en bakke i reolen, hvor halvfærdige kreationer venter på mere opmærksomhed. Han holder godt fast i bakken med begge hænder, et koncentreret blik og langsomme skridt. Han sætter bakken på bordet, lige foran mig. "Den dér har jeg lavet", siger han og peger på et grønt kort øverst på bakken, og så er han afsted igen, tumlende på gulvet med to andre drenge. Øverst på kortet har han "skrevet" sit navn med papirs bogstaver. Han har gjort sig stor umage med at lime bogstaverne på, de danser kun lidt på linjen. Under navnet er der gavmildt drysset med pailletter og glimmer i mange farver. Bordkortet passer perfekt til en afslutningsfest med Disko tema. I år siger vi farvel til ældste årgang med en Disko fest, det er børnenes ønske. Børn og voksne har stemt om menuen til festen. Vi har lige talt stemmerne op. Resultatet og forventningens glæde hænger stadig i luften: vi skal have hotdogs og isvafler til festen, og vi skal danse og vi skal lege og vi skal høre musik og vi skal have Disko lys. Det bliver en god fest!

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I forbindelse med arbejdet med implementeringen af den nye styrkede læreplan har vi ændret fokus fra dokumentation til evaluering. Vi bruger aktionslæring (læringshistorie)LP og SMTTE-modellen som arbejdsredskaber.

Vi har fokus på, at den dokumentation vi indsamler danner grundlag for justeringer i vores læringsmiljøer, så vi hele tiden er bevidste om, hvad børn møder hos os og sammenhængen til de mål der stilles for børnegruppens læring. Dokumentation så vel som evaluering skal desuden afspejle børn og forældres perspektiver på læringsmiljøet

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi vil evaluere min. to gange om året, og har valgt at anvende evalueringsmaterialet fra EVA, der giver et overblik over mål og pædagogiske læreplanstemaer. Når vi evaluerer løbende, så holder vi ilden levende og kan reflektere undervejs og skabe et udviklende pædagogisk læringsrum, der giver merværdi for børnene. Vi er nysgerrige på hinandens praksis og stiller spørgsmål, der giver anledning til ny refleksion.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC